

Korzystanie z gwarancji

Przesłanki odpowiedzialności

Art. 578 Kodeksu cywilnego

Jeżeli w gwarancji inaczej nie zastrzeżono, odpowiedzialność z tytułu gwarancji obejmuje tylko wady powstałe z przyczyn tkwiących w sprzedanej rzeczy.

Art. 577 Kodeksu cywilnego

§ 1. Udzielenie gwarancji następuje przez złożenie oświadczenia gwarancyjnego, które określa obowiązki gwaranta i uprawnienia kupującego w przypadku, gdy rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w tym oświadczeniu.

Oświadczenie gwarancyjne może zostać złożone w reklamie.

§ 2. Obowiązki gwaranta mogą w szczególności polegać na zwrocie zapłaconej ceny, wymianie rzeczy bądź jej naprawie oraz zapewnieniu innych usług.

§ 3. Jeżeli została udzielona gwarancja co do jakości rzeczy sprzedanej, poczytuje się w razie wątpliwości, że gwarant jest obowiązany do usunięcia wady fizycznej rzeczy lub do dostarczenia rzeczy wolnej od wad, o ile wady te ujawnią się w ciągu terminu określonego w oświadczeniu gwarancyjnym.

§ 4. Jeżeli nie zastrzeżono innego terminu, termin gwarancji wynosi dwa lata licząc od dnia, kiedy rzecz została kupującemu wydana.

Gwarancja odnosi się do wad fizycznych. Jeżeli w gwarancji nie zastrzeżono inaczej, gwarant odpowiada tylko wtedy, gdy wada powstała z przyczyny tkwiącej w rzeczy sprzedanej.

Udowodnienie wady obciąża kupującego. Gwarant nie będzie ponosił odpowiedzialności gdy wykaze, że wada powstała z innych przyczyn, np. że wskutek niewłaściwej eksploatacji silnik źle funkcjonuje.

Dyspozytywny, względnie wiążący charakter powołanego przepisu umożliwia szersze określenie odpowiedzialności gwaranta, przez uwzględnienie także innych wad. Natomiast wyłączenie z zakresu gwarancji wad, których przyczyna tkwi w rzeczy sprzedanej, uważa się za niedopuszczalne jako sprzeczne z naturą gwarancji i wynikającej z niej odpowiedzialności (art. 353(1) K.c.).

Odpowiedzialność wynikająca z gwarancji jest oparta na zasadzie ryzyka. Przesłankę odpowiedzialności gwarancyjnej stanowi ujawnienie się wady w ciągu terminu określonego w gwarancji. Jeżeli innego terminu nie zastrzeżono, w okresie 2 lat od dnia wydania rzeczy kupującemu.

Realizacji swych uprawnień kupujący może domagać się także po upływie terminu gwarancji, byleby udowodnił, że w okresie gwarancji wada się ujawniła. Dla dochodzenia uprawnień (roszczeń) z tytułu gwarancji ustawa nie przewiduje szczególnego terminu. Przyjąć więc należy, że podlegają one ogólnym terminom przedawnienia.

Uprawnienia

Art. 577 Kodeksu cywilnego

§ 1. Udzielenie gwarancji następuje przez złożenie oświadczenia gwarancyjnego, które określa obowiązki gwaranta i uprawnienia kupującego w przypadku, gdy rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w tym oświadczeniu.

Oświadczenie gwarancyjne może zostać złożone w reklamie.

§ 2. Obowiązki gwaranta mogą w szczególności polegać na zwrocie zapłaconej ceny, wymianie rzeczy bądź jej naprawie oraz zapewnieniu innych usług.

§ 3. Jeżeli została udzielona gwarancja co do jakości rzeczy sprzedanej, poczytuje się w razie wątpliwości, że gwarant jest obowiązany do usunięcia wady fizycznej rzeczy lub do dostarczenia rzeczy wolnej od wad, o ile wady te ujawnią się w ciągu terminu określonego w oświadczeniu gwarancyjnym.

§ 4. Jeżeli nie zastrzeżono innego terminu, termin gwarancji wynosi dwa lata licząc od dnia, kiedy rzecz została kupującemu wydana.

Z tytułu gwarancji przysługują kupującemu uprawnienia określone w oświadczeniu gwarancyjnym. Gwarancja ma przede wszystkim na celu zapewnienie niezakłóconego korzystania z rzeczy i obejmuje takie uprawnienia, które służą realizacji tego celu. Przy gwarancji jakości rzeczy sprzedanej poczytuje się w razie wątpliwości, że gwarant jest obowiązany:

- 1) do usunięcia wad fizycznych rzeczy lub
- 2) do dostarczenia rzeczy wolnej od wad.

Obowiązki gwaranta mogą być inaczej (wężiej lub szerzej) określone w oświadczeniu gwarancyjnym. Kodeksowa regulacja tych kwestii nie zakłada minimalnego zakresu ochrony uprawnionego z gwarancji.

W ujęciu Kodeksu cywilnego o wyborze świadczeń z tytułu gwarancji nie decyduje kupujący, lecz gwarant. Konstrukcja przyjęta w art. 577 § 3 K.c. ma cechy zobowiązania przemienne, czyli wykonanie zobowiązania może nastąpić przez spełnienie jednego z kilku świadczeń. Takie rozwiązanie jest poniekąd uzasadnione, można bowiem przypuszczać, że nawet w razie drobnych, łatwo usuwalnych usterek kupujący byłby skłonny domagać się wymiany rzeczy, chociaż do zaspokojenia jego interesów wystarczyłaby naprawa. Jednak pozostawienie wyboru gwarantowi prowadzi w praktyce do podejmowania decyzji raczej o naprawach niż o wymianie, co naraża kupującego na utrudnienia, często pozbawia go używania rzeczy przez dłuższy czas i nie zawsze zapewnia jej całkowitą sprawność.

W orzecznictwie formułowano w związku z tym wskazania ograniczające dowolność zobowiązanych z tytułu gwarancji. W szczególności przyjęto, że w razie długotrwałych bądź kilkakrotnych napraw, które praktycznie pozbawiają nabywcę korzystania z rzeczy i świadczą o wadzie nieusuwalnej, uprawnionemu z gwarancji służy roszczenie o wymianę rzeczy na wolną od wad.

Niektóre umowy gwarancyjne precyzują, w jakich przypadkach, bądź po ilu naprawach gwarant jest obowiązany wymienić rzecz wadliwą na wolną od wad. Proponowane przez sprzedawcę albo wytwórcę warunki gwarancji stanowią zresztą istotny element marketingu i reklamy.

Art. 581 Kodeksu cywilnego

§ 1. Jeżeli w wykonaniu swoich obowiązków gwarant dostarczył uprawnionemu z gwarancji zamiast rzeczy wadliwej rzecz wolną od wad albo dokonał istotnych napraw rzeczy objętej gwarancją, termin gwarancji biegnie na nowo od chwili dostarczenia rzeczy wolnej od wad lub zwrócenia rzeczy naprawionej. Jeżeli gwarant wymienił część rzeczy, przepis powyższy stosuje się odpowiednio do części wymienionej.

§ 2. W innych wypadkach termin gwarancji ulega przedłużeniu o czas, w ciągu którego wskutek wady rzeczy objętej gwarancją uprawniony z gwarancji nie mógł z niej korzystać.

W wypadku dostarczenia kupującemu rzeczy wolnej od wad na miejsce wadliwej, wymiany części rzeczy albo dokonania istotnych napraw rzeczy, termin gwarancji biegnie na nowo od chwili dostarczenia rzeczy (jej części) wolnej od wad albo od chwili zwrócenia rzeczy naprawionej. Przy drobniejszych naprawach termin gwarancji ulega przedłużeniu o okres, w ciągu którego kupujący nie mógł z rzeczy korzystać.

Za zgodne z przeznaczeniem zużycie rzeczy podlegającej wymianie kupujący nie ma obowiązku zapłaty wynagrodzenia. Nie mogą go też obciążać skutki wzrostu cen, podobnie jak przy korzystaniu z odpowiednich uprawnień z tytułu rękojmi.

Art. 580 Kodeksu cywilnego

§ 1. Kto wykonuje uprawnienia wynikające z gwarancji, powinien dostarczyć rzecz na koszt gwaranta do miejsca wskazanego w gwarancji lub do miejsca, w którym rzecz została wydana przy udzieleniu gwarancji, chyba że z okoliczności wynika, iż wada powinna być usunięta w miejscu, w którym rzecz znajdowała się w chwili ujawnienia wady.

§ 2. Gwarant jest obowiązany wykonać swoje obowiązki w terminie określonym w treści oświadczenia gwarancyjnego, a gdy go nie określono - niezwłocznie, ale nie później niż w terminie czternastu dni, licząc od dnia dostarczenia rzeczy przez uprawnionego z gwarancji, oraz dostarczyć mu rzecz na swój koszt do miejsca wskazanego w § 1.

§ 3. Niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia rzeczy w czasie od wydania jej gwarantowi do jej odebrania przez uprawnionego z gwarancji ponosi gwarant.

Wykonywanie uprawnień przysługujących z gwarancji wymaga przedstawienia gwarantowi przedmiotu sprzedaży w celu oględzin i dalszych działań polegających na naprawie albo wymianie. Rzecz powinna być dostarczona - na koszt gwaranta - do miejsca wskazanego w gwarancji (np. do zakładu świadczącego usługi gwarancyjne) lub miejsca wydania rzeczy przy udzieleniu gwarancji (np. do sklepu).

Zasady tej nie stosuje się, gdy z okoliczności wynika, że usunięcie wady powinno nastąpić w miejscu, w którym znajdowała się rzecz w chwili ujawnienia wady.

Z kolei po naprawie bądź wymianie do miejsc tych gwarant na swój koszt dostarcza rzecz uprawnionemu z gwarancji.

Przez czas od wydania rzeczy gwarantowi do jej odebrania przez uprawnionego ryzyko uszkodzenia lub utraty rzeczy ponosi gwarant.

Z obowiązku spełnienia świadczeń gwarancyjnych gwarant powinien wywiązać się w terminie określonym w oświadczeniu gwarancyjnym. Jeżeli terminu nie określił, obowiązki te powinien wykonać niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od dostarczenia rzeczy przez uprawnionego z gwarancji w celu dokonania przez gwaranta stosownych czynności.

Art. 579 Kodeksu cywilnego

§ 1. Kupujący może wykonywać uprawnienia z tytułu niezgodności rzeczy sprzedanej z umową niezależnie od uprawnień wynikających z gwarancji.

§ 2. Wykonanie uprawnień z gwarancji nie wpływa na odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu niezgodności rzeczy sprzedanej z umową.

§ 3. Jednakże w razie wykonywania przez kupującego uprawnień z gwarancji bieg terminu do wykonania uprawnień z tytułu niezgodności rzeczy sprzedanej z umową ulega zawieszeniu z dniem zawiadomienia sprzedawcy o wadzie. Termin ten biegnie dalej od dnia odmowy przez gwaranta wykonania obowiązków wynikających z gwarancji albo bezskutecznego upływu czasu na ich wykonanie.

W razie nienależytego wypełnienia tych obowiązków (np. nieskuteczna naprawa, wymiana na rzecz dotkniętą wadami), usunięcia wad można nadal domagać się na podstawie gwarancji, a jeżeli nie upłynął termin do wydania uprawnień z tytułu rękojmi, istnieje możliwość wyboru między gwarancją a rękojmią.

Art. 560 Kodeksu cywilnego

§ 1. Jeżeli rzecz sprzedana ma wadę, kupujący może złożyć oświadczenie o obniżeniu ceny albo odstąpieniu od umowy, chyba że sprzedawca niezwłocznie i bez nadmiernych niedogodności dla kupującego wymieni rzecz wadliwą na wolną od wad albo wadę usunie. Ograniczenie to nie ma zastosowania, jeżeli rzecz była już wymieniona lub naprawiana przez sprzedawcę albo sprzedawca nie uczynił zadość obowiązkowi wymiany rzeczy na wolną od wad lub usunięcia wady.

§ 2. (uchylony).

§ 3. Obniżona cena powinna pozostawać w takiej proporcji do ceny wynikającej z umowy, w jakiej wartość rzeczy z wadą pozostaje do wartości rzeczy bez wady.

§ 4. Kupujący nie może odstąpić od umowy, jeżeli wada jest nieistotna.

Korzystając z rękojmi, kupujący mógłby w szczególności odstąpić od umowy sprzedaży albo złożyć oświadczenie o obniżeniu ceny. Sprzedawca może jednak udaremnić - ale w zasadzie jednorazowo - np. odstąpienie od umowy, podejmując niezwłoczną naprawę rzeczy albo jej wymianę.

Nasuwa się pytanie, czy wspomniane ograniczenie dotyczące odstąpienia od umowy nie ma zastosowania tylko w związku z naprawą albo wymianą rzeczy w trybie rękojmi, czy także w przypadku podobnych działań w ramach gwarancji. Wydaje się, że na gruncie art. 560 § 1 zd. 2 K.c. można uwzględnić zwłaszcza naprawę (wymianę) rzeczy przez gwaranta będącego sprzedawcą.

Przyjęcie takiej korzystnej dla kupującego wykładni nie jest wyłączone, ponieważ powołany przepis nie przesądza, że decydujące znaczenie ma wymiana (naprawa) jedynie w ramach rękojmi. Brzmienie art. 560 § 1 zd. ostatnie nie wiąże wymiany i naprawy z określonym reżimem, lecz tylko z osobami stosunku prawnego.

Naprawienie szkody

Gwarancja, podobnie jak i rękojmia, nie ogranicza ogólnych uprawnień kupującego z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 i n. K.c.).

Z kolei niewykonanie lub nienależyte wykonanie świadczeń gwarancyjnych może uzasadnić odpowiedzialność odszkodowawczą na podstawie art. 471, 474 kc. (np. zniszczenie rzeczy oddanej do naprawy gwarancyjnej).

Z wadą przedmiotu objętego gwarancją może łączyć się odpowiedzialność według przepisów o czynach niedozwolonych (art. 415 i n. kc), jak i przepisów o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (art. 449(1) i n. KC.). Niedopuszczalne byłoby wyłączenie lub ograniczenie odpowiedzialności za produkt w treści gwarancji. Ponadto treść gwarancji podlega kontroli co do zgodności z ogólną regulacją dotyczącą niedozwolonych postanowień umownych (art. 385(1) i n. KC).

W nawiązaniu do katalogu klauzul niedozwolonych (art. 385(3) KC) za niewiążące należałoby uznać np. postanowienie gwarancji ograniczające odpowiedzialność gwaranta względem konsumenta za szkody na osobie spowodowane wadą rzeczy sprzedanej, wyłącznie lub istotne ograniczenie odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania wynikającego z gwarancji.